

JULIJ.

Zadel ali zgrešil?

Napisal Podgorski. (Konec.)

To je najbolj nezmotljivo znamenje, da je žival zadeta, da je dobila. Ako žival premenja smer, ali če pospeši beg — tega ne uvažuj preveč, ker je včasih temu kriva preplašenost. Boljše znamenje pa je, če vidiš, da se je žival po strelu odbila od družbe; to pogosto opažaš n. pr. pri racah ali pri divjih kozah.

To velja splošno, naj si streljal s šibrami ali s kroglo. Razen tega pa ima vsaka žival še svoja posebna znamenja. Za nas pride najbolj v poštev srna. Glede nje veljajo med lovci tile znaki strela s kroglo:

Strel v pleča; tako imenujem vse strele, kjer zadene krogla bodisi pleče samo, to je lopatico ali ramo, bodisi njega neposredno bližino, srce ali pljuča. Če je prestreljen srčni prekat, je to seveda najhujša rana. Žival se vzbne, napravi par visokih skokov, se prekucne nazaj in pogine. Sicer se pa žival pri strelu v pleča opoteče, včasih pade ali poklekne, se hipoma pobere in drevi s povešeno glavo slepo naprej, dokler ji kri ne zalije prsne votline. Navadno pogine že kakih 50 do 200 korakov od nastrela; največkrat jo najdeš v kakem

jarku ali v goščavi. Moči so jo zapustile in ni mogla dalje. Ponavadi leže na ranjeno stran. Pri strelih skozi pljuča brizga penasta kri tudi na stran, sicer pa najdeš kri le po sledu.

Strel v vrat in glavo. Prvega zelo priporočam, drugega ne. Pri strelu na vrat se ponavadi pretrga glavna žila in se pretrese mozg tako, da žival obleži v ognju. Strel v vrat je zlasti priporočati kot strel milosti, ako hočeš žival rešiti nadaljnjih muk.

Strel v glavo je dovoljen pa le tedaj, ako nimaš drugega cilja in si upaš žival zadeti v teme ali čelo, zakaj ta strel je le tedaj smrten, če raniš možgane. Ako pa zadeneš le malo nižje pod teme ali čelo, tedaj rana ni takoj smrtna, poškodba pa je strahovita. Le pomisli, kakšne muke trpi žival, če ji krogla zdrobi nos ali čeljusti. Poginiti mora lakote.

Strel v mehko, to je v trebuh, čeva, obisti in v vranico je sicer smrten, ali ne takoj. Žival, v mehko zadeta, se zlekne, stisne zadnji nogi skupaj, potem pa skrivi hrbet in se v težkih skokih izgubi v goščo. Krivi hrbet in pa, če se žival ustavlja in poveša glavo, pomenja, da je žival zadeta v mehko. Pri tem strelu žival ne izgublja dosti krvi, zato ne omaga tako hitro. Ako misliš, da si jo zadel v mehko, ne hodi takoj za njo; počakaj eno uro, da se rana razboli in nastopi vročica, potem šele deni psa na krvavi sled!

Ti strelji imajo največ obstreljenih in izgubljenih živali na vesti, zato pa pošteni lovec ne bo nikdar meril v mehko.

Strel v zadnjo nogo ni slab. Krogla zdrobi nogo v stegnu, kolenu ali v krači. Žival izpoddrsne, in sicer na ono stran, katere noga je zdrobljena. Na nastrelu ali pozneje na sledu najdeš ulomke kosti, tudi krvavi divjačina močno; kri je čista. Dober pes ti kmalu ujame žival.

Strel v prednjo nogo je zelo neuspešen. Divjačina sicer poklekne na obstreljeno nogo, toda se hipoma pobere, in če nimaš takoj psa pri sebi, ti je — izgubljena. Največkrat pogine, ker se rana prisadi, včasi se pa vendar izliže. Skoki tako obstreljene živali so krajši, kakor skoki po strelu v pleča. Tudi vidiš, da žival varuje obstreljeno nogo.

Strel v hrbtenico je posebne vrste; ako si zadel dobro ali slabo — žival pade na hrbet, kakor da bi jo ubila strela, zakaj silno in nenadoma se pretrese hrbtne mozg. Ako si zdrobil hrbtenico, potem žival obleži po strelu; ako si jo pa le opraskal, se pobere in izgine za zmeraj. Kadar vidiš, da srnjak moli vse štiri v zrak, bodi pripravljen in ne štedi drugega strela, da ne bo prepozno.

Strel v meso imenujemo strel, kjer krogla ne rani nobenega občutlivejšega dela telesa. Divjačina ti je izgubljena. Izpočetka najdeš nekaj čiste krvi, pozneje pa krvavenje neha.

Krogla pa seveda ne leti vedno tako, kot si misliš ali pričakuješ. Posebno, ako streljaš z brezdimnim smodnikom, boš večkrat videl, da je žival pokazala več znakov. Krogla ima namreč silovito moč in včasih neverjetno depravira v živalskem telesu.

Zadeneš na pr. srnjaka v pleča, toda krogla odskoči potem v jetra, pretrga želodec, zdrobi kolk — končno najde skozi stegno pot vunkaj. To se kaj pogosto dogaja, ako streljamo divjačino poševno. V takem primeru seveda opaziš več znakov. Srnjak na pr. omahne na tisto stran, kjer je kolk razbit. V trenutku pa se pobere, skrivi hrbet, povesi glavo ter se zavleče v goščavo.

Kolikor več znakov vidiš, toliko hujša je rana.

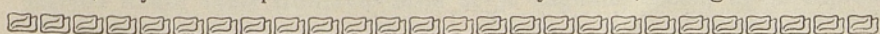
Ti znaki veljajo v glavnem tudi za jelene in divje koze, sploh za divjačino, ki jo streljaš s kroglo. Za zajce ni nobenih posebnih znamenj. Ako vidiš, da se je po strelu zganil, smeš biti pomirjen, da so ga šibre prijele, koliko — se seveda ne ve.

Lisica ima navado, da, smrtno zadeta, dvigne rep visoko, z gobcem pa piči naprej. Če je pa ostala zdrava, zamahne z repom na stran. Včasih tudi šavsne proti tisti strani, kjer jo je strel prijel. Tudi se včasih oglasi z rezkim: ke, ke, ke . . .

Zadet petelin preneha peti in odjadra takoj po strelu, sicer pa za trenotek še postoji na veji in posluša; odleti šele potem, ko je spoznal nevarnost. Dobiti obstreljenega petelina, je težko. Ako imaš lovca s seboj, postavi ga na tak kraj, da bo lahko videl, kam odjadra petelin. Akotudi je smrtno zadet, pa ima zdrave peroti, ne pade takoj z drevesa, ampak odleti včasih daleč stran. Pes, vajen iskati izgubljeno divjačino, te včasih spravi iz zadrege.

Najzanesljivejši strel je brez dvoma strel v pleča, ker je vedno smrten. Redkokdaj boš žival spredaj zadel v tak kraj, da krogla raztrga le meso. Ako stoji divjačina obrnjena naravnost v tebe ali od tebe, da ti kaže le prsi ali pa liso, rajši ne streljaj, ker v 90 primerih med 100 jo samo opraskaš. Streljal le, ako si uspeha gotov! Kdor lahko mišljeno strelja, ni vreden imena lovca; jaz bi ga zaprl, ker drugega ni vreden. Pomislite samo na posledice takih lahkomiselnih, tjavendan oddanih strelo! Kake bolečine čakajo žival, ko se rana začne gnojiti; žival pri živem mesu gnije in žalostno pogine bogvekle, lisicam v korist.

Mnogo bi lahko v tem oziru pomagali zakupniki, odnosno vodje lova sami. Pri brakadah je za srne in zajce proglasiti 45 korakov kot največjo distanco, ki je dovoljena s šibrami; pri lovih, kjer se pa strelja s kroglo, je pa 150 korakov čezinčez zadosti. Te meje bi se morali držati vsi pod kaznijo, tudi gostje. Vsakemu pa je še posebej naročiti, naj dožene po vsakem strelu, ali je zadel, ali zgrešil.

Spomini belokranjskega lovca.

Piše Fran Lokar.

(Dalje.)

Pred desetimi leti sem šel junija z ženo, s hčerjo in sinom v goro. Ženo in hčer sem zavedel v drago; ondi je bilo polno zdravilnih rož, katerih sta hoteli nabirati. S sinom pa sva šla proti vrhu gledat za srnjaki.

Nisva bila še daleč, kar sem zaslišal, da me kličeta žena in hči s čudnim glasom. Ko sem prišel k njima, sta mi pravili vsi prestrašeni, da je prisopihal mimo njiju medved, se ozrl proti njima in šel mirno dalje. Nič več nista hoteli nabirati rož; takoj sem ju moral spremiti domov. O tem medvedu ni bilo potem nobenega sledu.

Pravtako nismo mogli zaslediti medveda, ki je dve leti poprej pokončal v Črnjavi pri Podgori telico pričo pastirjev. Vrgel jo je parkrat ob skale, tako so mi pravili pastirji, jo odvlekel v goščavo in požrl skoro vso.

Marsikaj zanimivega sem slišal o medvedih v Beli Krajini. Stari Kralj je pravil, da je videl medveda, kako je splezal na lesniko in si otresal hruške in jih potlej žrl na tleh. Bistričan ga je pa gledal na Zidovcu, kako je pometal sedem koza raz pečino.

Zadnjega medveda so ustrelili v Beli Krajini l. 1907. na Vrhu. Priklatila sta se medved in medvedka s Hrvaškega in se dolgo potikala po ondotnem gorovju. Medveda so ustrelili, ko je zapadel sneg; medvedka pa se je zatem, menda od žalosti, preselila na Hrvaško.

Končno še veselo lovsko dogodbico!

Kmet z Vrha je pridirjal v najhujšem diru na kmečkem vozičku v Črnomelj k zdravniku dr. K. in začel že na dvorišču vpiti, naj gre zdravnik za božjo voljo hitro, hitro na Vrh k župniku Kramariču. Zdravnik ga je vprašal, kaj je župniku, Vrhovec pa ni znal ničesar povedati. Z največjo naglico je drdral voz proti Vrhu, oddaljenemu kakšne štiri ure.

Medpotoma je zdravnik zopet izpraševal voznika, kaj je župniku. Toda zvedeti ni mogel drugega, nego to, da je bil župnik na Vinici, da je prisopihal ves moker domov, odprl s težavo vežna vrata in se zgrudil v veži.

Zdravnik si je seveda takoj mislil, da bo mrtvoud. Našel je župnika na postelji; iz njega pa ni mogel spraviti nobene besedice. Ležal je nepremično. Dasi ga je preiskal natančno, vendar ni našel nobenih znakov za mrtvoud. Izpraševal je kuharico, pa tudi od nje ni

izvedel drugega kakor to, kar mu je povedal voznik. Naročil je za vsak slučaj, kako naj ravnajo z župnikom, obljubil skrbni kuharici, da pride zopet drugi dan, in odšel, z glavo majaje nad to uganko.

Drugi dan je našel župnika še v postelji, sedaj je pa že malo govoril. Pravil je, da je bil včeraj na Vinici, obiskal tam svoje prijatelje in izpil pri vsakem par kupic vina s Kučke rebri. Ko je šel domov, je videl nekaj kilometrov pred Vrhom v košenicah — hudiča, ki je šel tik pred njim čez pot. Bil je velik, črn. Seveda se ga je silno ustrašil, se jel križati in ubežal.

Zdravnik se je drznil izraziti svoj dvom o tem, da bi bil videl župnik hudiča. Kramarič pa je trdil in trdil, da je bil res hudič, češ, da so se tudi iskre kresale in da je dišalo po žveplu.

Zdravniku je bila sedaj stvar jasna. Župnik, ki je bil velike, močne postave in precej rejen, se je vračal s svojega vinskega pohoda z Vinice čez Košenice po strmi in tako kameniti poti, da najdeš tu in tam kar cele ploče kamenja. Na obeh straneh poti rastejo hrasti, ki delajo s svojimi vejami senco. Pri teh hrastih je iskal medved želod. Ko je slišal, kako težko sopiha župnik po poti, se ga je menda sam ustrašil in se umaknil čez pot. Župnika, ki je imel medveda za hudiča, je polil mrzel pot, spustil se je v dir in bežal, kakor hitro so ga nesle noge, dokler ga niso zapustile moči pri vratih župnišča. Imel je škornje, močno okovane — nosil jih je tudi poleti v najhujši vročini — in je ž njimi na svojem begu tako tolkel po kamenitih tleh, da so se kresale iskre. Ta dir je seveda rejenega župnika tako izmučil, da dolgo ni mogel ne govoriti, ne ganiti se. Po pravici se je čudil zdravnik, da gospoda res ni zadela kap. Mimogrede bodi omenjeno, da je ta duhovnik utonil v Kolpi, vračaje se z Vinice.

II.

Volkov je bilo nekdam mnogo po razsežnih belokranjskih gozdih, kjer je polno globokih drag, obraslih z gostim grmovjem in kopinjem. Največ se jih je klatilo v letih 1878. in 1879, ko so zasedli Avstrijci Bosno in Hercegovino. Prihajali so iz teh dveh dežel.

Naredili so mnogo škode, zlasti na ovcah, katerih je bilo tačas po več sto skoro v vsaki belokranjski vasi. V mrzlih zimskih nočeh jih je prignal glad blizu vasi; tulili so, da je bilo strah živali in ljudi. Marsikakega psa, ki je ostal zunaj, so odnesli izpred hišnega praga.

Neko noč so pripodili iz gore na Tančo goro prav v vas srno. Vsako belokranjsko vas ograja plot na vseh koncih in krajih, da izgleda kakor mala trdnjava. Srna se je zagnala, čezenj in se zaplela;

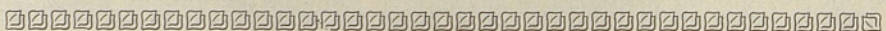
volki so jo zgrabili. Drugič so zopet uplenili vola kmetu iz Jerneje vasi, ko je šel po drva v goro in razpregel vola; raztrgali so mu ga, ko je nakladal drva. Podavili so tudi na več krajih v svinjakihi prašiče, do katerih jim ni bilo težko priti, ker niso preveč trdni svinjaki v Beli Krajini.

V Močile pri Starem trgu sta prišla začetkom l. 1879. ponoči dva volka in raztrgala pri hiši dva prašiča. Gospodinja je nameravala prašiča drugo jutro zaklati in jima prejšnji večer ni dala ničesar žreti. Lačna prašiča sta lomazdila po vratih, jih odprla in prišla na vrt. Tu sta jih zavohala volka ter sta prihranila gospodinji delo in trud. Enega prašiča sta čisto požrla, drugega pa več nista mogla in sta ga pustila. Drugo noč sta ju šla čakati dva lovca, Majhor in Štrbenec; bila sta uverjena, da prideta volka še nad drugega prašiča. Okoli polnoči sta požeruha res prišla. Namestu pečenke je dobil prvi svinec v rebra, drugi je pa srečno odnesel pete.

Da bi kolikor mogoče zatrla volke, je odredilo črnomaljsko okrajno glavarstvo pomladi l. 1879. splošen lov nanje. Lova se je smel udeležiti vsakdo, da je le imel puško, četudi ni imel orožnega lista. Po ukazu glavarstva je morala poslati vsaka hiša gonjača.

To vam je bila prava vojska! Krdelo gonjačev, oboroženih z najrazličnejšim orodjem, kakor s palicami, sekirami in kosami, je bilo podobno upornim četam za kmečkih uporov. Gonjači so prehodili poljansko gorovje, košenice in steljnike od Kolpe proti Tanči gori in od tu dalje proti Adlešičem. Strelci so se zbirali od vseh vetrov in tvorili prav pestro družbo; stali so med Adlešiči in Tribučami. Gonja pa ni imela zaželjenega uspeha: ubili niso niti enega volka. Pač sta prišla dva volka k orožniku, ki se je tudi pridružil lovcem, da je imela družba bolj strogo lice. Na srečo obeh volkov, pa je bil orožnik kratkoviden. Ko je ugledal volka, ni vedel, ali sta živali, ki tečeta proti njemu, volka ali psa. Vprašal je za pojasnilo svojega soseda, ki je stal komaj sto korakov od njega. Ta je volka spoznal, pa se ni upal streljati. Mož je bil krojač. Toliko korajže je imel pa vendarle, da je začel kričati orožniku na vse grlo, naj strelja na volka. Ta si je s primerno počasnostjo nataknil očale, volka pa sta bila vtem prejkone že preko Kolpe.

(Dalje prih.)

Iz Trnovskega gozda.

Spisal I. Plesničar.

(Dalje.)

Medved.

Pred sto leti je bil medved domačin v Trnovskem gozdu. Pozneje so ga iztrebili popolnoma.

Nad osemdeset let se ni slišalo nič o njem. Ljudje ga niso več poznali, tudi niso nič več govorili o njem.

Moj stari oča mi je pravil, kako nadležni so bili nekdam medvedje. Velik črni medved je na paši pobil močnega vola, mu izpil kri in požrl drob. Ko so raznesli novico po občini, je šel moj brat gozdar oborožen na morišče. Srečal je medveda že medpotoma v klancu. Kosmatinec se je postavil na zadnje noge. Takoj mu je moj brat nasul svinca v prsi, moral je pa bežati pred ranjeno zverjo. K sreči je bila pri stezi velika votla bukev, podobna izpovednici. Brat je skočil vanjo, medved pa je tekel dalje. Medveda so dobili že skoro gnilega. Pozneje je ustrelil brat še drugega. Odsihdob ni bilo tukaj nobenih medvedov več.

Leta 1887. se je zopet prikazal kosmač v Trnovskem gozdu. Potikal se je ondi precej dolgo, **škode pa ni naredil nobene**. Žrl je le srne, katerih je takrat mnogo pomorila kužna bolezen. Priznati moramo, da ima medved dober nos. Več metrov globoko pod snegom je našel mrtve srne, jih izkopal in požrl.

Neko noč sem srečal kosmatina na cestnem ovinku. Ko strela je skočil s ceste in zbežal po goščavi, da nisem utegnil vzeti puše v roke.

Ogleduhi so nam javili ugodno novico. Ponoči je prišlo mnogo povabljenih lovcev (celo iz Gorice). Z gonjači so zasedli več kilometrov, drugo jutro se je začel lov. Ustrelili so medveda že ob enajstih. Velik ni bil, tehtal je dva centa. Sedaj paradira v goriškem muzeju.

Leta 1894. je prišel medved v gozdu ob kranjsko-primorski meji k majhni čedi goveje živine; napadel in raztrgal je junca. Brlog je imel blizu mrtve žrtve v goščavi in hodil žret meso. Druge živine ni več nadlegoval.

Drugi dan so napovedali lov na mrcino. V naglici je prišlo malo dobrih lovcev v to oddaljeno samoto; večinoma menda niso bili videli večje divjačine kakor zajca. Razpostavili so se izvrstno in naši drvarji so gonili dobro. Ko so ga gonjači spodili, je pritekkel medved skozi goščavo do gozdarja. Lovčeva krogla pa je pred medvedom obtičala v drevescu. Medved je pritekkel k drugemu lovcu. Temu junaku pa je šla krogla v zrak, tako se je prestrašil zverine. Medved je obiskal še nekaj lovcev, toda počil ni noben strel. Medveda ni bilo več. Najbrže se je vrnil tja, odkoder je bil prišel.

Kotorna ali skalni jereb

se nahaja v precejšnjem številu ob južni meji Trnovskega gozda, na pobočju Vipavske doline. Ko jeseni odrastejo mladiči, se jih združi po več gnezd. Skupaj ostanejo do pomladi, dokler se ne pariyo.

Lov na kotorne je zanimiv, meni je bil prvi za petelinjim. Največkrat sem streljal kotorne na čakalu.

Ako sem zvečer slišal njih klicanje, sem bil zjutraj pred dnevom že v njih bližini in jih počakal na najbolj zeleni grivi ob znosu ali potih. Pritekle so druga za drugo na pašo. Ker sem bil dobro skrit v prirodnem ali umetnem skrivališču, so mi večkrat prišle prav blizu.

Kotorne sfrlijo vselej navzdol, tudi čez lovca. Divji lovci po takih krajih trosijo zrnje, namočeno v žganju, potem pa polove ali postreljajo pijano žival.

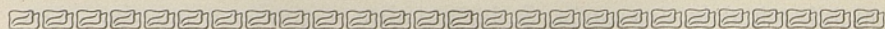
Gozdni jereb se poredkoma nahaja po Trnovsko-idrijskem gozdu. Ustrele jih le malo. Tudi kljunači se za selitve mude nekaj časa tukaj. Ustrele jih pa malo.

Ptice roparice.

Planinski orel prileti junija ali julija plenit tudi v Trnovski gozd. Posebno rad obiskuje Čaven. Vnet lovec je mnogo dni prečepel pod suhimi robovi golega Čavna in čakal planinskega orla. Posrečilo se mu je, da jih je nekaj postrelil.

Lepega popoldne sem šel na Črni rob trgat planinke. S sabo sem vodil malega sinčka in malo hčerko. Že v nižavi Črnega roba je rasla planinka. Ker je Črni rob popolnoma gol, sem pustil otroka na ravnici, da sta trgala planinke, sam pa sem šel nekoliko više po lepših planink.

(Dalje prih.)

Lovsko gibanje v idrijski okolici.

Spisal Vojteh Karče.

(Konec.)

Kanomeljski-masorski lov je jako razsežen, žalibog pa ni divjačine. Za toliko lovcev bi morale srne in druga divjad rasti iz tal ko gobe po dežju. Srna je v tem ogromnem prostoru, skoraj bi rekel, popolnoma iztrebljena. Tu pa tam jo primaha kak rogač s svojo izvoljenko v lovišče iz gozdov c. kr. goz. erarja, da si poišče primeren kraj za svatbo. Taki pa so jako redki.

Kakor idrijski, tako je tudi ta lov imel svoje čase c. kr. gozdni erar več let v zakupu. Tedaj so lovili le malo, splošnih lovov ni bilo veliko, zato se je divjad zelo pomnožila. Prva leta, ko je izlicitiralo omenjeno lovsko društvo ta lov, so ubili samo srn po 8—10 na dan, vse leto do 70. Sedaj pa ravno narobe 8—10 celo leto. Lani so ustrelili samo 5 srn, druge pa so se vsled vedne gonje povrnilo v erarske mirne in varne gozdove, odkoder so prišle. O miru pa ni govoriti tam, kjer sme loviti vsak zase, koder se mu poljubi. Ko bi bilo tako, kot je pri drugih dobro organiziranih društvih, da dobi lovec, ki je kaj ustrelil, samo strelnino, potem bi se družba lovcev precej zmanjšala in divjačine bi bilo več. Divjačina bi se morala prodajati, izkupiček pa bi se porabil za kako drugo lovišče ali za povzdigo tega lovišča.

Glede psov brakov je pri tem društvu ravno tak križ, kakor pri idrijskem klubu. Kanomeljsko-masorski lov ima še precej zajcev in jerebic, bodisi poljskih, gozdnih ali pa skalnih. Tudi so že dobili več divjih koz in nekaj petelinov. Posebno zajčji lovi so prijetni in zabavni.

Največji in najboljši je lov c. kr. gozd. erarja. Razsežni gozdovi se širijo od Idrije pa do Trnovega pri Gorici. In to je ravno sreča za omenjena društva in vzrok, da imajo sploh še kako srno v svojih loviščih. Ko bi pa c. kr. gozdni erar streljal tako, kakor streljajo drugi, gotovo ne bi bilo nobene srne več pri nas. Tu je gnezdo, odkoder pride včasi srna ali pa srnjak v sosednja privatna lovišča iskat primerne kraja za mlade.

C. kr. gozdni erar ima v svojih loviščih jako mnogo divjih koz. So mesta, naprimer Male suše, Belčne robe, Zelene robe, Velike-Male Golake, Govce, posebno pa Tribuške stene, koder jih je včasi po 10—30 glav. Dobili so v prejšnjih časih mnogo divjih mačk, pa prav lepih in tudi kun zlatič in belic. Dandanes jih dobivajo manj. Planinskih orlov, zlatih orlov in kričačev tudi ni manjkalo. Planinski orel gnezdi še pri nas, pa le na Vojskem, ali pa v Tribuških stenah. Srn je mnogo, ker imajo v eraričnih gozdovih absoluten mir.

Omenim naj še lov, kamor hodi loviti g. pl. K. Premerštajn. Razteza se proti zapadu do Razpotja pri Žireh, do Gore, Dole in Lavraca. Ustrele tu približno vsako leto do 10 srn in do 50 zajcev, če ne več, in nekaj lisic, tu pa tam tudi po par petelinov. Ustreljen je bil dne 8. aprila t. l. petelin, težak 4 kg. Včasih so zalotili divjo mačko, pa tudi kuno belico.

Dober in priročen je črnovrški lov, komaj 2 in pol ure oddaljen od prej omenjenih. Z g. poštarjem Plešnarjem sva tu večkrat lovila, posebno zajce in lisice. Vsakih 14 dni smo priredili skupen generalni lov na srne.

Črnovrški lov je eden najrazsežnejših, najlepših in najbogatejših. Obsega pa takoj od vasi same: Trebče, Koševnik, Idrijski log do c. kr. gozd. erarja, Zadlog in Malo goro prav tako do meje c. kr. gozd. erarja, Goro — Bukove rupe do Cenca, Prek-Griže, Dolenje in Gorenje Lôme do Godoviške gore in Javornik, Streliško goro in Vodice do Podkrajškega lova.

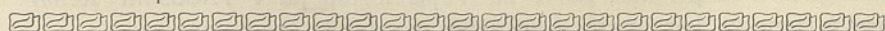
Največ srn imajo: Zadlog, Mala gora, Gora, Lome, posebno pa Javornik in njega prijazna okolica. Črnovršci love pravilno, zato pa kaj imajo. Skupne love prirejajo le ob nedeljah. Prvo nedeljo n. pr v Zadlogu, drugo v Mali gori, tretjo v Gori itd. Tako ima srnjad. povsodi nekaj časa mir in po dveh mesecih pridejo lovci zopet na Zadlog in tako dalje. Kolikor srn uide lovcem, toliko se jih povrne v svoja skrivališča, ker traja mir tako dolgo. Tudi druge jo primahajo v taka zavetišča, kjer čutijo mir. Na tak način se vrši tudi lov na zajce. Srn pade približno 20—30 na leto, zajcev pa 80—120. Tudi letos se ni bati slabe letine.

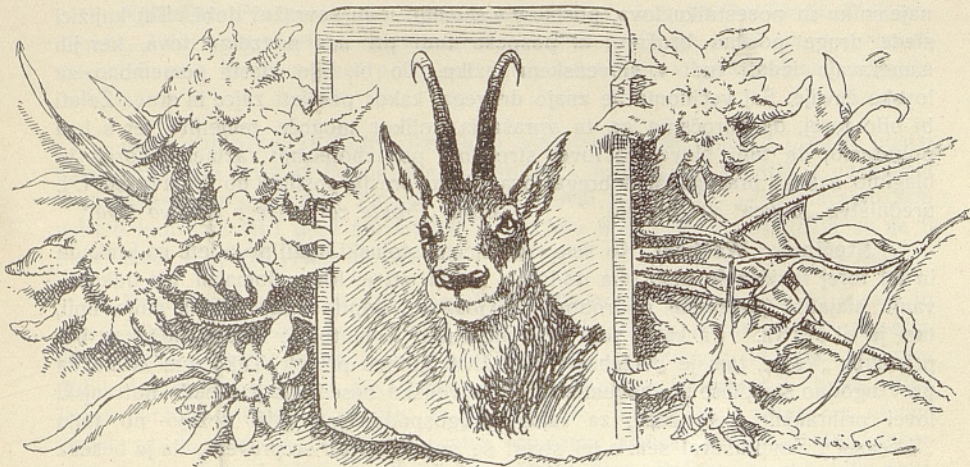
Jako lepo je, da si stavijo lovci sami meje. Naprimer, srnjaka se sme streljati le do zadnjega decembra, tako da s srno vred uživa lovopust. Tudi odstrel določijo v naprej glede zajcev in srn in pri tem po navadi tudi ostane.

Zadnje čase se je priselila v ta lov tudi divja kura. Lovci pravijo, da jih je videti in slediti vsako leto več. Omeniti moram tudi to, da dobiš na prijaznem Javorniku še precej dosti planinskih zajcev. Ustrele jih približno do deset. Lovci sami pazijo, da planinca varujejo, da se ne iztrebi popolnoma, ker ga ni dobiti drugod, kakor na Javorniku.

Mnogo bi se še dalo pisati o omenjenih lovih, toda za enkrat zadostuj to.

Čitateljem „Lovca“ sem hotel podati le splošno sliko naših lovskih razmer. Uместno bi bilo, ako bi se sedaj oglasili tudi tovariši iz drugih krajev in kaj poročali kako in kaj love. Taka poročila bi zanimala vse prave lovce.

Iz lovskega oprtnika

France Žvan. † 21. decembra 1911. je preminil v Srednji vasi v Bohinju šestdesetletni c. kr. gozdni in lovski paznik France Žvan. Pokojnik je bil vnet lovec in je lovišča in gozde, izročene njegovemu varstvu, skozi 32 let varoval z jako redko požrtvovalnostjo in vztrajnostjo. Žvan je bil v resnici eden tistih lovcev — varuhov, ki ne poznajo strahu v svoji težki službi. Marsikateri tatinski lovec je prišel vsled njegove drznosti v zaslužene škripce. Težka služba v sinjih bohinjskih gorah seveda ni ostala brez posledic. Pred leti si je nakopal bolezen, ki ga je polagoma strla docela. Le prerano se je moral nad njim zagrniti tihi grob.

Ker stanujejo in poslušajo njegovi tovariši predaleč, se ni mogel niti eden odzvati povabilu, da bi ga spremil k zadnjemu počitku. Da mu pa ne bi ostali dolžni zadnjega pozdrava, so zbrali med sabo in drugimi zelenimi prijatelji za lep nagrobni spomenik in ga postavili rajniku na sveži grob.

21. majnika so se zbrali v Sprednji vasi njegovi predstojniki, in sicer gosp. c. kr. gozdna oskrbnika in upravitelja Ribitsch, Grubitsch in Lenk, c. kr. gozdarji Goričnik, Siegel, Hanzlovsky, Kovač, Burja in Nikl, nadalje upravitelj grof Murovega lovišča, g. Jansenberger, več gospodov iz Bohinjske Bistrice in v Bleda in 16 c. kr. gozdnih in lovskih paznikov. Lepo je bilo videti to častno zastopstvo. Gospodje so bili vsi v lovskih oblekah s stranskim orožjem, pazniki so imeli vsi puške in so nastopili v vrstah. — V slikovito lepo stoječi farni cerkvi se je darovala ob polu 11. dop. maša zadušnica; potem je bil pogreb. H grobu je stopil gosp. c. kr. gozdni in dom. upravitelj H. Ribitsch ter je v krasnih besedah govoril rajniku poslednji pozdrav. Temu v srce segajočemu slovenskemu in nemškemu govoru so sledile tri salve iz pušk. Potem so položili na grob sveže jelove vejice. Vse opravilo je bilo tako globoko ganljivo, da smo vsi z rosnimi očmi zapuščali tihi vrt bele žene.

Hanzlovsky.

Poziv. Cenjeni lovski tovariši! V zadnji številki našega ljubega „Lovca“ je priobčilo društvo „Prosta združitev v varstvo lova“ vprašanja glede umnega gospodarstva v naših občinskih loviščih. Na podlagi odgovorov na ta vprašanja sestavi omenjeno društvo poučno knjižico, gotovo izvrstno navodilo vsakemu

najemniku in posestniku lova, posebno v sedanji, lovu sovražni dobi. Tej knjižici sledi druge poučne brošure, ki pospeše tudi pri nas povzdigo lova, ker jih nameravajo izdati tudi v slovenskem jeziku. To bi bilo zlasti pomembno za lovske čuvaje. Saj večinoma ne znajo drugega, kakor pobijati zajce in srnce. Želeti bi bilo torej, da poročamo na ta vprašanja kolikor mogoče temeljito ter s tem pokažemo, da tudi slovenski lovci stremimo po izboljšanju razmer v korist in blaginjo našega pravega in dobrega lova. Odgovore je pošiljati do 15. avgusta t. l. uredništvu „Lovca“ v Ljubljani.

Član „Proste združitve v varstvo lova“.

Stečina = Wechsel. Ko sem v okolici postojnski hodil prvo leto na brakade in mi torej lovišča še niso bila dodobra znana, mi je lovec-domačin pri odkazovanju stajališč pošepetal dobrohotno: „Gospod, stopite malo više k onile hoji, tam je steč'na.“ Pa kakor da hoče popraviti pomoto, je dobri možakar brž pristavil: „Veste, tam je „Wechsel“, tam žival gotovo pride!“ Tako sem zvedel za prav ugodno stajališče in obenem za lepo slovensko besedo, ki jo menda notranjski lovci prihranjajo bolj zase, za tujce in „gospode“ pa rajši sezajo po tujki „Wechsel“. Povpraševal sem o tej stvari še podrugod ter se preveril, da je beseda „stečina“ znana skoro povsod po Notranjskem. Pleteršnikov slovar pozna sicer besedo „stečina“ samo v pomenu „zbirališča ničvredne svojati“; mislim pa, da se je smemo lovci splošno oprijeti tudi v pomenu „Wechsel“; zakaj beseda ima prav značilno koreniko „tek“ in je tudi že med narodom udomačena. (Tudi dolenski lovci poznajo ta izraz. Uredn.)

Brin.

Srna in srnica. V soboto, dne 15. junija sem vzel po uradnih urah torbo in puško ter krenil v lovišče, da bi zasledil srnjaka.

Okoli osmih zvečer sem na križpotju v dragi, obrasli s praproto, zagledal srno, ki je prav mirno stala in pazljivo gledala name. Ker se je že mračilo in nisem mogel natančno razložiti, ali je srnjak, ali srna, nisem streljal; srna je ubežala v lahnem diru.

Radoveden sem bil, zakaj se je bala srna tako malo. Šel sem na kraj, kjer je bila stala. Izprva nisem zapazil ničesar, toda kmalu sem zaslišal komaj 2—3 korake pred seboj v praproti oster žvižg. Ko sem pogledal natančneje, sem videl na tleh mlado srnico, ki me je gledala prav milo. Potipal sem jo, toda srnica se ni ganila; šele ko sem jo vzel v roko, je začelo revče brcati z vsemi štirimi in se mi izkušalo izviti na vsak način. Nato sem jo izpustil v zlato prostost. Srnica, približno 14 dni stara, je tehtala kake 4 kilograme. — Lovski pozdrav!

Metlika, dne 20. junija 1912.

Ludovik Jutraš.

Krotke lisice. V Nemški vasi občine Bloke so imele pod skednjem poleg hiše št. 10 lisice mladiče. 31. maja je prinesel lovec Lovrenec Ponikvar od tam štiri mlade. Polovil jih je z roko in s psom. V vasi niso naredile te lisice kuretini nobene škode. Vsekakor se ta lisičja družina ni hotela zameriti vaščanom, hvaležna za mirno stanovanje. Stara sta mladiče največ krmila z mladimi divjimi zajci. Lovrenec Ponikvar pri Fari št. 7, pošta Novavas pri Rakeku, ima te lisice naprodaj.

Al. S.

Dva redka gosta. Koncem meseca aprila sem dobil od prijatelja z Brezij prav lepega samca kvakača ali nočno čapljo (Nachtreiher, Ardea nycticorax), da mu ga nagačim. Dne 2. maja t. l. je pa ustrelil lovec znanega nimroda V. Šturm v Poljčah štokrljo, (Storch, Ciconia alba) samca, ki meri razprostrt 2 m 25 cm. Tisti dan okrog 6. sem videl frčati še dve štokrlji čez Radovljico proti Blejskemu jezeru. Radoveden sem, ali so štokrlje še kje drugje opazovali na Kranjskem v tem času.

I. Šega.

Kokošar. Pred dobrimi 14 dnevi sem dobil iz Logatca kokošarja (Hühnerhabicht, *Astur palumbarius*), samico izredne velikosti. Dolga je 64 cm, razprostrta meri 126 cm. Ko sem vzel ptico pod nož, sem dobil v golši ostanke piščanca in kosa. —ga.

Mala postolka (?) (Rötelfalke, *Falco cenchris*). Konec aprila t. l. mi je poslal oskrbnik Matija Jerin iz Begunj malo postolko v nagačenje. Ta ptič je na našem Gorenjskem precej redek. Zadnjič sem opazoval tega ptiča — in slučajno sem ustrelil tudi sam štiri pred štirimi leti, ko je bilo hroščevo leto. Pojavili so se ti ptiči takrat v precej veliki množini. *Iv. Šega.*

Resice na nogah divjega petelina. Premnogo se je o tem že pisalo in mnogi stari lovci menijo še vedno, da izgubi divji petelin nožne resice pri petju. Ako bi bilo to res, potem si ne znam razlagati nastopnega: 12. maja t. l. sem dobil dva divja petelina v nagačenje. Prvi, z Bleda, je bil starec 5–6 let, vsled tepeža precej zdelan, znamenje, da je dosti pel. Imel je vse resice na nogah. Drugi pa, ki sem ga prejel iz Logatca, dveleten samec, je bil splošno dobro ohranjen in ni imel niti ene resice na nobeni nogi. Pač pa so mu bile noge porasle do prstov. —a.

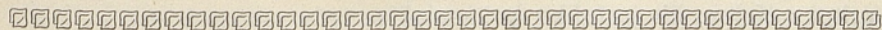
Spaček* (*Rackelhahn, Tetrao medius*). Kakor mi je pravil Franc Zajc, c. kr. gozdar v pokoju, je opazoval njegov sin Niko pred štirimi leti v Jermanovem gozdu nad Planinico (Begunje, Gorenjsko) spačka, o kakršnem piše v 5. številki „Lovca“ g. Klemenc. Obnašal se je ta petelin pravtako, kakor ga opisuje omenjeni gospod. Žal, da ni nihče streljal nanj. Kam je prešel prihodnje pomlad, se ne ve, le toliko sem izvedel, da ga ni opazal pozneje nihče več. *I. Šega.*

Iz Medvod: Gozdni jerebi. Prvi vlak gozdnih jerebov smo našli 22. maja, 7–9 piščet, starih 2–3 dni. Drugi 25. maja, 4–5 piščet po 3 dni starih. 27. maja 6 piščet, starih 4–6 dni. 28. maja 7 piščet, starih več ko po 8 dni, frčali so že čevljev od tal, akotudi okorno. Prve dni vodi kokoš piščeta navadno na poseke, gozdne jase in travnike, obrasle z robidovjem, in jih skrbno varuje. Pri omenjenih jatah ni bilo videti očeta petelina. Piščeta so rdečkasto-rjava; v 8–10 dneh jim zrasejo prva peresa v perutih, tako, da morejo že v kratkem frčati.

Lisice so se letos dobro plodile. Polovili, postrelili in izkopali smo letos 29 mladičev in starega lisjaka. Največ jih je bilo v luknji po 7, najmanj po troje mladičev. Vsa čast takim lovskim čuvajem! Nekoč mi je tožil gospod, da njegovi lovci ne pokončujejo mladih lisic in da se jim zdi škoda krzen, za katera dobivajo pozimi po 12 kron. Priporočati bi bilo, da imetniki lovišč ne prepuščajo lovcem kož v last, ampak jim dajo primerno nagrado (5–8 kron) za vsako lisico, mlado ali staro, pozimi in poleti. In gotovo je za lovišče bolje, ako pokončamo mlade zarana, ne pa da bi operirali pozimi z nevarnim strihlinom. Seveda ni želeti, da bi popolnoma iztrebili lisice, pač pa pazimo, da se ne pomnože preveč. — Lovski nazdar! *F. K.*

Prepelic obeta biti letos mnogo, posebno pri nas na Gorenjskem. Prejšnja leta sem o tem času slišal komaj dve do tri peti, letos pa se oglašajo samci prav pridno skoro z vsake njive. —a.

*) Med gorenjskimi lovci je v rabi izraz spaček, ne spačnik. *Ur.*

RIBARSTVO

Po belokranjskih vodah.

Piše Julij Bučar.

(Konec.)

Ribe nižje vrste so:

1. Prepogosta platica (Frauennerfling, *Leuciscus virgo*), težka do dva in pol kilograma;
2. Klin (Weissfisch ali Döbel, *Squalius cephalus*), 1 *kg*;
3. Mrena, (Barbe, *Barbus fluviatilis*), do 2 *kg*;
4. Krastavka, posebna vrsta mren (Barbus Petenyi). Nahaja se tudi v Vitunji, Dobri in Korani. Teža do $\frac{1}{2}$ *kg*;
5. Podust, podlask ali drstnica (Näsling, *Chondrostoma nasus*). Do 2 *kg*.
6. Karas ali plosk, (Karausche, *Cyprinus carassius*), do $\frac{1}{4}$ *kg*.
7. Klija ali zelenka (Uckelei, *Alburnus lucidus*). Do $\frac{1}{4}$ *kg*.
8. Polžača (pužača, Steinbeisser, Dorngrundel, *Cobitis taenia*). Do 20 *dkg*.
9. Kapar. Katero ribo imenujejo tako, nisem mogel dognati. Sam ne poznam tega imena. Kapar je do pet centimetrov dolg in zelo širok, črn. Ima dva dolga brka in nalikuje somu. Ljubi tihe, temne in mirne kraje. Teža do pet dekagramov.

Med žlahtnimi ribami je sulec (*Huchen*, *Salmo hucho*) najnavadnejši. Dosedaj najtežji ujeti sulec je tehtal devet kilogramov. Sulci od 2—6 *kg* so prav pogosti. Meseca avgusta l. 1911. so ujeli med Ganglovim in Prokšeljnovim jezem v enem dnevi 16 sulcev, težkih od 1—5 *kg*. V celem letu 1911. pa so jih ujeli v tistem kraju v razdalji treh kilometrov stoinpetdeset.

Pogostoma naletiš tudi na lipana, (*Äsche*, *Salmo thymallus*), ki doseže težo 4 *kg*.

Postrvi (*Bachforelle*, *Salmo fario*) so redke. Precej mnogo jih dobe v Dolskem potoku, pritoku Kolpe; težke so do 2 *kg*. Od tam se nekatere poizgube v Kolpo. Ako se hočeš prav imenitno zabavati s postrvmi, pojdi v Čabar ob Kolpi. V tamošnjem potoku Čabranci, pritoku Kolpe, jih je toliko kot malokje.

Dalje dobiš v Kolpi soma (Wels, Silurus glanis). Leta 1911. so ujeli v razdalji treh kilometrov tri. Najtežji som v zadnjih letih je tehtal 15 *kg*. Ujeli so pa tudi že some, ki so imeli po 40—50 *kg*.

Ščuka (Hecht, Esox lucius) je redka. Najtežja do sedaj ujeta, je tehtala 15 *kg*.

Posebna zanimivost v Kolpi in najslastnejša pečenka je glavatica ali rdeča postrv (Lachsforelle, Salmo trutta). V Belokrajini jo imenujejo sploh postrv. Težka je do 7 *kg*. V devetdesetih letih sem prišel k Prokšeljnu v mlin. Vprašal sem ga po ribah. Opozoril me je na glavatice, katerih do tedaj še nisem bil videl v Kolpi. Povabil me je, naj jih poizkusim loviti. Kaj takega meni ni bilo treba reči dvakrat. Sredi jeza si je bil Prokšelj napravil na gorenji strani par verzeli; ondi sva nastavila vrše. Stoječ ob obrežju, sem opazoval, kako so se glavatice zaletavale proti toku ter skakale čez jez. Pogled za bogove. V dobri četrti ure sem šel gledat, pa sem imel v vršah sedem prav lepih glavatic. To me je seveda mikalo. Še marsikaterikrat sem se šel na ta način zabavat v prijazne Učakovce. Glavatice v Kolpi so začele zanimati tudi širje kroge. V Celovškem lovskem listu je nekdo prinesel novico o tem, čudeč se, da se nahajajo glavatice tudi v Kolpi. Vprašal je, ako je tudi še kdo drug videl take ribe v tej vodi. Prišel je odgovor iz Severina, da so tamkaj ujeli dve glavatici. Vobče morajo biti te ribe v Kolpi sploh redke, ali, kakor smo videli, jim prav posebno ugaja Kolpa pri Vinici.

Prav dobro pečenko daje zlatica, (Elritze, Pfrille, Phoxinus laevis). Dosedaj najtežja je imela pol kilograma. Podobna je kaparu in pravtako velika, vendar ni tako široka. Sveti se na rumeno in preminja barvo ob solnčnem svitu.

Belokranjci imajo vobče take lovne priprave, kakor mi. Sak v obliki široke vreče iz mreže rabijo navadno, kadar je voda narasla, kalna. Vržejo ga predse v vodo, pa ga počasi vlečejo k sebi. Vrše v obliki stožca, pletene iz vrbovine ali narejene iz mreže, pritrjene na potrebno število obročev, uporabljajo na jezovih ali slapovih, kjer love sulce in glavatice za drstenja. Potem imajo mrežo, s katero v čolnih zajemajo ribe po celi širini vode.

Posebno priljubljena je takozvana tenetva, v Črnomlju tenetka, pri nas tenét. Ima obliko pravokotnika ali trikota. Ž njo love ribe, posebno mrene okrog kamenja in škol. Tenetva obstoji iz treh mrež, ki so druga vrh druge. Zunanji dve mreži sta redki in ohlapni, srednja, manj ohlapna, pa je gosta. Ta lovna priprava se spusti kakor zastor navpično do dna vode. Uteži omogočujejo potopljenje, lesen drog na vrhu pa jo drži ob površju. Proti tako nastav-

ljeni mreži gonijo tako, da se je ribe ne morejo izogniti. Pregarjane živali se z vso silo zaletе v zunanjo mrežo, potem pa v srednjo in jo potegnejo skozi široko okno zadnje mreže tako, da obvisе na zunanji strani v njej kakor v vreči. Uiti ne morejo.

Tudi stavnike uporabljajo v Kolpi. Navadno love nanje sulce in some. Splošno pa nabadajo ribe z ostmi; to je najhitreje in najudobneje. Da bi pa lovili ribe na trnek, tega užitka ne poznajo kmečki ribiči, bržkone jim je to predolgočasno in prezamudno.

Iz ribarske mreže.

Plemeniti raki! V lanskem letniku „Lovca“ je pisal naš strokovnjak F., da mu je pravil prijatelj, da se nahajajo v Jezernici, vulgo v Šobčevem bazarju poleg Lesec plemeniti raki. Notica me je malce osupnila, zakaj doslej nisem nikjer zasledil nobenega jelševca po gorenjskih vodah, ki so v neposredni dotiki s Savo. Račja kuga l. 1887—88 jih je pomorila docela. Ko me je pa še prijatelj V. Šturm iz Poljč opozoril na te rake, sem hotel sam dognati resnico. Z dovoljenjem Šobčevega očeta sem preiskoval lani meseca septembra po ribniku in kmalu sem dobil dva lepa jelševca, samca in samico, ki sta merila med škarjami 14 in 12 *cm*. Sodeč po mnogih luknjah v blatu jezerskega dna, sem domneval, da mora biti v Jezernici še dokaj te plemenite živali. Z ozirom na to veselo prikazen sklepam, da je račja kuga vzela slovo po Savskih dotokih. Ako so se ohranili plemeniti raki v Jezernici, ki je dober streljaj od glavne struge Save in se njen odtok izliva neposredno v Savo, bi se mogli jelšaki zopet zarediti po naših vodah, da bi Kranjska nanovo zaslovela po svojih krasnih rakih. Naše „ribarsko društvo“, oziroma „Lovsko društvo“ vzemi to vprašanje v resni pretres; naj zasadi po vseh Kranjskih vodah jelšake, ob enem pa naj izposluje strogo prepoved, da se ne sme po novo zasajenih vodah loviti plemenitih rakov vsaj par let. Uspeh ne bi izostal.

Radovljica, v maju 1912.

Iv. Šega.

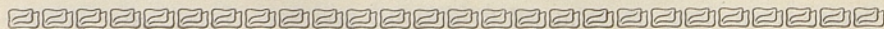
Sulec velikan se nahaja pod Vavtovskim jezom v Krki. Gotovo je senior vseh sulcev na Kranjskem. Znani zaloški ribič Plut, star že nad sedemdeset let, mi je pravil, da ga zalezuje že od otroških let. Parkrat ga je imel na osteh, parkrat na trnku, ali vsako pot se mu je izvil na čudovit način, seveda ne brez vsake škode. Lis, brazgotin ima vse polno po životu. Prikaže se le malokdaj. Prebiva v velikem tolmunu, kamor ne moreš z nobeno lovno pripravo. Hrane ima pa tam dovolj. Na svetlo se prikaže le, kadar se mu poljubi dražiti ribiče, ki se jim sline cede po njem. Ne vem, kdo bo tako srečen, da ga prekani. Plut ceni njegovo težo nad osemdeset kilogramov. Kateri ribič ima kaj enakega v svojem lovišču?

B.

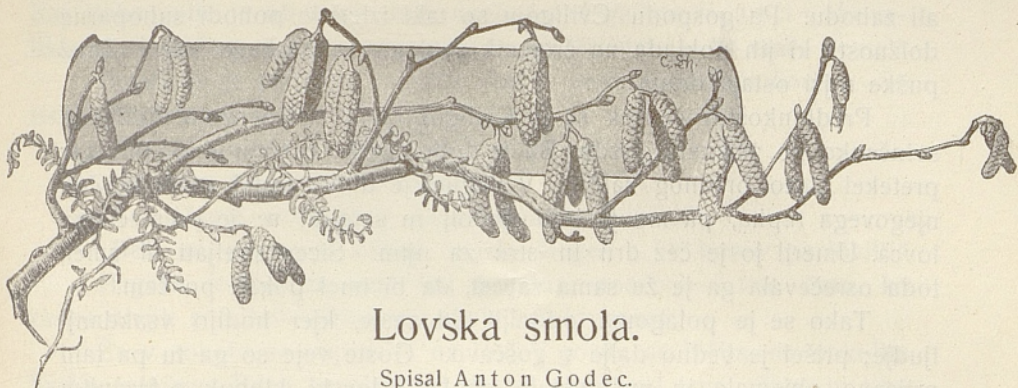
Raki v Ljubljani. Nekateri optimisti so pričakovali, da bo sčasoma vendar zopet kaj rakov v Ljubljani. Pred 3—4 leti so jih izpustili več sto v Krakovem iz ribogojnega zavoda pri Studencu. Letos pa se je pokazalo, da ni niti enega v reki; to je dokaz, da je Ljubljana še vedno okužena. — Ribiški pozdrav!

Ljubljana, 2. junija 1912.

Ios. Maček.

Lovska smola.

Spisal Anton Godec.

Ob severnem znožju zelenega Pohorja posluje slovenski pedagog in neumorni lovec učitelj Cviligoj.

Pridno vzgaja drobni slovenski zarod, loči ljuljko od pšenice, puli plevel in osat, ter trobi z gromovnim glasom lepe opominjevalne besede, da se razlega daleč po dolini. Tako je vzgojil že eno generacijo in zdaj poizkuša na drugi izdatnost svoje izborne pedagogike.

Učitelj Cviligoj pa se trudi tudi drugače za blaginjo človeštva. V prostem času straši po vseh bližnjih in dalnjih loviščih. Zajcem še milostno prizanaša, tem manj pa so pred njim varni nedolžni psički in prijazne mucke. Gorje jim, ako ga srečajo na njegovih pohodih! Cviligojeva puška jih prav hitro spravi v krtovo deželo, ne meneč se za žalostno zaostale očete in matere, ki mnogokrat prav neprijetno žalujejo za svojimi preminulimi ljubljenci.

Lovska kronika ovaja, da ustrelil naš strastni lovec v letu po dva ali tri zajčke v ložih. Včasi pa mu je vendar Dianina sreča mila in tedaj baje zadene celo bežečega zajca in letečo jerebico. Take redke primere praznuje vsakokrat slavnostno s povabljenimi lovskimi prijatelji in pitja pa petja ni konca ne kraja.

Bližali so se binškoštni prazniki. Pomlad se je vrnila; cvetice so dehtele že ob vsakem grmu, ptički so veselo gostoleli in gozd je skrivnostno šepetal s svojim mladim listjem. Na Pohorju so se oglašali petelini, vabili lovce ter se jim včasi tudi hudomušno porogali. Zajčki v dolini pa so imeli božji mir; niso se bali smrtonosne puške in z mirno vestjo uživali poganjajoči fižol, mlado zelje in druge delikatese.

Učitelj Cviligoj ne ve, kaj bi. Na petelina ne gre več, odkar je zgrešil že desetega. Kdo bi lazil po rupah in grapah, spal na trdi slami, pred solncem vstajal — in streljal potem v zrak? Letos ostane Cviligoj v dolini in se hoče doma veseliti lepe pomladi.

Svoji ženi je obljubil, da poleti s svojo družinico na binškoštni ponedeljek nekam po svetu, akotudi samo za eno postajo proti izhodu

ali zahodu. Pa gospodu Cviligoju so taki izleti le pohodi suhoparne dolžnosti, ki jih poklada na žrtvenik svojega zakonskega miru. Brez puške rajši ostaja doma.

Predbinkoštni četrtek se je Cviligoj izprehajal s svojo ljubljeno svinčenko po zelenem gozdu. Bil je dobre volje, ker mu je bil pravkar pretekel stezo brzonog zajček. V naglici je dobro videl samo kosček njegovega repka, pa mu je bilo dovolj in smatral se je presrečnega lovca. Umeril jo je čez drn in strn za njim. Sicer streljati ni smel, toda osrečevala ga je že sama zavest, da bi imel pokati po čem.

Tako se je polagoma oddaljil od ceste, kjer hodijo vsakdanji ljudje; prišel je vedno dalje v goščavo. Goste veje so ga tu pa tam prijazno objemale in mu metale ogoljeni lovski klobuk s fazanjim peresom raz glavo. Nič ga ni motilo v njegovi navdušenosti. Naenkrat pa mu zastane noga, začudeno gleda okrog.

Bila je v tem kraju zapuščena lisičina; vanjo so držali rovi od od vseh strani. Luknje so bile zarasle z ruševjem. Zdaj je zagledal lepo uglajen vhod. Torej se je nekdo nastanil v starem gradu!

Počasi se je priplazil lovec bliže. Oj čuda! Kaka sreča!

Dva mlada lisjaka se veselo igrata na solncu. Ta ljubki prizor mu razžari lovsko oko in mu vzradosti lovsko srce, ki mu burno utriplje pod zeleno suknjo. Tiho, tiho se skrrije za grmom in ju opazuje od daleč.

Na svojo puško je popolnoma pozabil, pravtako kot takrat, ko mu je na Pohorju prišel srnjak pod puško, pa ga je rajši z veseljem opazoval — ustrelil ga pa ni. Seveda je to skrivnost, ki jo javljamo šele po letih, sicer bi bili lovci preveč vlekli dičnega Cviligoja.

Kar naenkrat nekaj zašumi in mladiča bliskovo izgineta v lisičini. Cviligoj pa jo veselo ubere proti domu.

„Lisice so v našem gozdu. Dela in zabave bo dovolj čez binkoštno praznike. Dobiti moram staro lisico z mladiči vred!“ Tako pravi sam sebi.

Premišljuje in kuje razne načrte. Pomagal mu bo lovski tovariš in prijatelj, medicinec Hegeš, ki pride jutri na počitnice domov. Hegeš je kaj dovteten in strasten lovec. Kadar je le mogoče, zapusti vseučilišče in zamenja zdravilske nože, klešče in drugo neprijazno orodje z bridko puško. Po dolgoletni vaji streljanja na leteči klobuk se je izuril tako, da mu ne uide nobena divjačina. V lovski strasti ne more pričakati dovoljenega časa in začne streljati že mesec poprej. Ako mu pride tudi breja zajklja pred puško, ga ne ženira nič — da le poka. Vsak dan straši uboge zajce in jerebice, ki vse zbegane mislijo, da jim je prišel že sodnji dan. Predolgočasno pa mu je samemu hoditi na lov, zato si poišče rad tovariša. Tak lovski tovariš mu je Cviligoj.

Kaj slabe volje je ob neugodnih dneh, ko divjačina rada tiči v skrivališču; tedaj išče godrnjaje in mrmraje ter se zelo slabe volje vrača domov.

Hegeš se je pripeljal v petek zvečer pred Binkoštni domov. Še tisti večer sta se sešla s Cviligojem.

„Zdravo, lovska kost!“

„Na zdar, krvoločni Nimrod!“

„Veš, Hegeš, novico? V našem gozdu so lisice!“

„Beži no, ali res?“ klikne veselo Hegeš. „Jih bomo pa lovili!“

Hegešu je bila ta vest kaj prijetna, posebno v tem času, ko razen divjih petelinov uživa vsa divjačina lovopust.

Že v soboto se napravita na lov. V gozdu se ločita, da obkolita lisičjo trdnjavo. Eden se plazi od desne, drugi od leve. Tiho in tiho se približata že prav blizu.

Cviligoj bi bil od samega veselja skoraj zacvilil — že zopet se igrata dva mladiča pred brlogom.

Hegešu pa zavalovi burna lovska kri.

Pok! Puška blisne. Hitreje ko blisk pa izgineta mladiča. Od bližnjega štor lete iveri na vse strani.

Hegeš že hoče planiti po zaželjeni plen, pa začudeno gleda okrog. Lisjačka nobenega nikjer!

Taka smola! Streljati po lisicah, zadeti pa le borov štor! Pri tako izvrstnem lovcu le redek primer, ki ga zato jezi tem bolj.

„Grom in strela! Kaj delaš?“ kriči Cviligoj. „Ali nisi mogel počakati? Pa bi vzela vsak svojega na muho. Ti v svoji vročekrvnosti ne moreš nikdar čakati — zdaj pa imaš hudiča! Misliš, da se nam še kdaj prikažejo?“

„Bodi miren, prijatelj! Vem gotovo, da sem ga zadel, ta nam ne uide!“ ga miri Hegeš.

»Kaj še, lisica je pametnejša nego midva; bogve, če nama bo lovska sreča še kdaj tako mila!“

Slabe volje se vrnete lisičja lovca domov in kujeta načrte, kako bi najlaže prekanila staro zvito lisico, ko sta že prestrašila njena mladiča.

Skleneta, da pojdeteta zvečer prežat. Prejkone prinese starka mladičem masten plen; takrat jo dobita najlaglje.

Zvečer sta bila že zopet v gozdu . . . Ptički so gostoleli zadnjo večerno pesem, veter jim je šumel uspavanko, mrak je zavil ves gozd v ponočno haljo. Na nebu je plaval tihi mesec, vse je leglo počivat. Samo vrla lovca Cviligoj in Hegeš čepita vsak za svojim grmom, čakata in čakata, nastavljata tenkoslušna ušesa, prežita z bistrovidnimi očmi vsak z napetim petelinom v roki.

Nič in zopet nič. Mesec se jima smehlja porogljivo, gozdne sence se priklanjajo zaničljivo.

Naposled jima upade sladko upanje in ovlada ju zavest, da danes ne bo nič. Zamašita vse luknje in se vrneta klavrno domov, ležeta in sanjata o — zvitih lisicah. Že na vse zgodaj potrka Hegeš na Cviligojevo okno.

„Kaj pa je že zopet?“ godrnja Cviligojka.

Cviligoj pa hitro skoči iz postelje; v par minutah je že pripravljen za odhod.

Binkoštna nedelja! — Objame ju krasno pomladansko jutro. Solnce izhaja in razliva rožnobarvne luči po pestri mladi prirodi. Gozd se zbuja iz nočnega sna, zajček se že odpravlja k zajtrku, dva divja goloba zaljubljeno grulita v grmovju, kukavica kliče svoje zvonko ime; šmarnice opojno dehte pod grmovjem, vse zelenje je posejano z mnogobarvno blestečimi diamanti . . . Ves pomladanji kras, vsa lepota binkoštna nedelje obveva hrabra lisičja lovca, ki hitita na kraj svojih sanj in želja: pred lisičji grad.

Skrbno preiščeta vse zabarikadirane vhode. Vsi so še zadelani, samo pri enem se je plazilo nekaj vun ali noter.

„Vidiš, Hegeš, lisice so notri, stara se je splazila domov, ko sva midva sladko spala. Zakaj še nisva vztrajala dalje na preži!“

»Kako jih spraviva iz luknje?“ vpraša Hegeš.

„Veš kaj, dala jim bova duhat žvepla, to jih prisili iz toplega brloga,“ svetuje Cviligoj.

Ostala sta še eno uro na preži; ker pa zaspana gospa lisica ni hotela zapustiti svoje mehke postelje in polukati iz hiše, sta se obrnila proti domu.

„Dobro jutro, ljuba moja!“ pozdravi prijazno gospod Cviligoj svojo ženko.

„Dobro jutro! Čudim se tvoji lovski strasti, ki te muči v tako neobičajnem času.“

Cviligoj molči, zajtrkuje in se hitro obleče v novo praznjo obleko, ki mu jo je pripravila žena na postelji; sezuje mokre čevlje in obuje drugi par lepih, svetlih. Glavo odiči z novim klobukom in zdaj se mu tudi žena prijazno nasmehne, ker ji je vseč tako zal mož. Ona hoče danes pri maši kazati svojo novo poletno obleko, katera ji je delala zaradi kroja toliko preglavice. Mož jo bo moral seveda spremiti v cerkev. Na tak praznik se pač spodobi. Čemu pa ima moža? Morda vendar ne za zajce in lisice, da jih straši po polju in po gozdih! Ljubeznivo ga opomni na opoldanji obed, na ocvrte piščance in druge slastne jedi. Cviligoj namreč ni tipični učitelj z mnogoštevilno kopico otrok in maloštevilno plačo; sreča ga je vsaj toliko obdarovala, da živi udobno, brez dolgov in malenkostnega računanja. (Konec prih.)

